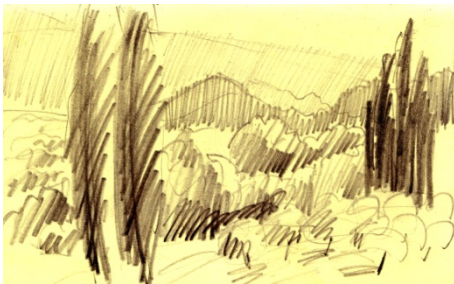

St Hilaire Rivisited

De afgelopen zomer wandelde ik door een zonovergoten dal aan de voet van de Luberon in Zuid Frankrijk. Het was bijna 35 jaar geleden dat ik daar bij het versterkte kloostertje St Hilaire mijn eerste pastels in de natuur maakte.

Allereerst schetste ik deze eerste krabbel waarin ik de compositie bepaalde.

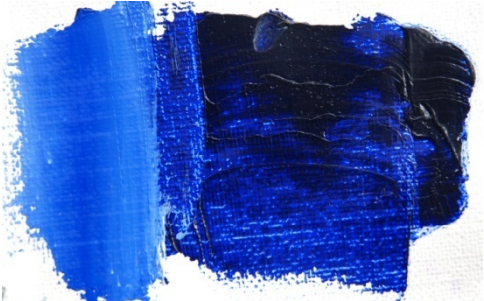
Terwijl de zon achter de rug van de Luberon verdween speelde het gouden licht door de bladeren van de rijzige populier vlak naast mij. Ter plekke in de natuur maakte ik deze grote tekening (70x100cm) met Unison Soft Pastels.

Later in mijn atelier is deze pastel dan aanleiding tot het maken van mijn olieverfschilderij.

Een van de grote stappen in de geschiedenis van de schilderkunst is de uitvinding van de olieverf. Aanvankelijk waren er de matte tempera- en frescotechnieken. De ontwikkeling van de olieverf bracht transparantie en lichtgloed in de verflaag. Daar geniet ik nog steeds van. Dat is dan ook mede de reden waarom ik "alla prima" schilder, nat in nat, in één keer, zodat de witte ondergrond van het linnen altijd mee

blijft spelen. Daarom ook, dat ik vaak een doek begin met de transparante lakken zoals bijvoorbeeld Ultramarijnblauw, Vert Emeraude, of Kraplakrood. Als je deze kleuren dun transparant opbrengt straalt het witte doek door de verflaag heen waardoor er een prachtige lichte gloedvolle kleur ontstaat, heel anders dan wanneer je de kleur met wit zou mengen.

In dit voorbeeld zie je hoe aan de rechterkant het Ultramarijn van dik naar dun is uitgesmeerd en het witte linnen door de verflaag heen schemert. Links zie je het andere karakter van ultramarijn als het met wit gemengd wordt.

In deze pastel is het geel een van de belangrijkste thema's. Daarmee verbeeld ik het zonlicht dat door het dal stroomde. Daarom ook, dat ik het doek nadrukkelijk met geel begin.

Schilderen blijft voor mij voornamelijk het spelen met de onderlinge relaties van de kleuren. Elke waarneming die wij met onze zintuigen doen is een afmeten van onderlinge relaties. Waarnemen is relatief. Als voorbeeld: een bezemsteel is lang ten opzichte van een lucifer, maar klein ten opzichte van een vlaggenmast. Zo ook bij de kleuren: Een zeker rood zal naast roze donkerder lijken en als het naast bijvoorbeeld groen staat weer lichter.

Op mijn pallettafel had ik een licht blauwgroen gemengd dat ik in de lucht van het schilderij wilde zetten. Toen de eerste toetsen van dat deze kleur naast het geel en licht violet op het doek stonden, besloot ik dat dit blauwgroen toch te donker was. (zie detailfoto) Lichtgroen bleek naast geel donker(der)groen te zijn. Bij elke nieuwe kleur die op het doek verschijnt, krijgen de al bestaande kleuren een nieuwe "betekenis" en wil ik die heroverwegen.

In deze fase heb ik de met wit gemengde tonen van blauw en groen aangebracht. In de diepste schaduwpartijen rechts onder schilderde ik zowel een puur donker violet op schrale en dus transparante wijze en ook dat violet gemengd met wit.

Een beslissend moment: nu probeer ik met een zo los mogelijk gebaar het mooie transparante Sapgroen aan te brengen. Ik vind het heel belangrijk om dat nu in één gebaar te doen en er dan verder vanaf te blijven, om zoveel mogelijk sprankeling te behouden.

Dat Sapgroen breng ik gedeeltelijk aan op de wit uitgespaarde delen van het doek en gedeeltelijk op en tegen het geel waar het groen zich dan een klein beetje mee mengt. (zie detail)

Als ik in de laatste fase besluit om soms een aantal toetsen boven op de natte verflaag aan te brengen neem ik een zachter penseel. Tegenwoordig schilder ik graag met vrij stugge nylon penselen, model kattentong. Als ik daarmee een nieuwe toets over een natte laag wil aanbrengen zou ik te veel de onderste laag weg schuiven. Daarom gebruik in die laatste fase een runderharen kattentong. Daarmee kan ik dan, mits de verf van de juiste consistentie is, voorzichtig een nieuwe toets op de natte onderlaag "leggen".

Door op tijd te stoppen hoop ik het directe karakter van de aanvankelijke pastel te kunnen bewaren.

St Hilaire Revisited

Olieverf 95x125cm

Frans van Veen 2010